

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

<p>ELŐFIZETESI ÁRAK: Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill. Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.</p>	<p>FOSSZERKESZTŐ: BENEDEK JÁNOS.</p> <p>POLITIKAI ROVATVEZETŐ: Dr. BOROSS LAJOS.</p> <p>FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: SZÉKELY IMRE.</p>	<p>SZE. KESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Debreczen, Főtér 42. szám. Lamprecht palota első emelet, az udvarban.</p>
--	---	---

Vigyázatok.

— febr. 4.

Most vigyázatok, Magyarország nagyjai, hogy a nemzet javai-
ban kár ne essék. Bécsben már
fölcsovdtak az ijedtségből; a féle-
lem még ott honol sziveikben, de
palástolják és kardcsörtetéssel, a
melylyel önmagukban akarnak bá-
torságot gerjeszteni, egyszersmind
ijedelmet akarnak Magyarországon
támasztani.

Semmibe sem veszik a magyar
nemzet akaratának félreérthetetlen
kifejezését; a magyar választások
eredményének nincsen jelentősége,
ők ragaszkodnak a régi alaphoz és
csak olyan embert akarnak az or-
szág ügyeinek vitelével megbizni,
aki a drága 67-et csorbitatlanul
megőrzi és a függetlenségi irány-
zathól nem kér egyebet, mint a
függetlenségi és 48-as párt jóakara-
ratu támogatását Ausztria javára.

Bécs benne van a bourbonok,
egyáltalában a dinasztiák ősi hibá-
jában: nem tanul és nem feled.
Ha néha fékevesztetten kitör a nép-
harag és végez egy-egy uralkodó-
val vagy egész uralkodó családdal,
akkor megszeppennek egy-egy má-
sodpercze, de hamar megvigasztal-
ódnak azzal, hogy ez másutt van,
itt minálunk kifogyhatatlan a nép
türelme. Ilyen ősi felfogással nem
látják meg, hogy a báránybőrben

szabadságra éhes farkas rejtőzik,
mely erdeit és mezeit visszaköve-
teli és elég erős arra, hogy vissza
is szerezze magának.

Magyarország nagyjai vigyáz-
zatok! Ne gondoljátok, hogy nép-
jogok és nemzeti óhajok feladásá-
val meg lehet alkudni Bécs és
Ausztria javára; ne gondoljátok,
hogy a magyar nemzet csak azért
lépett sorompóba, hogy a parla-
mentnek legyen békessége! — A
magyar nemzet a saját jogai vé-
delmében választott és most köve-
teli ezeknek a jogoknak megvédé-
sét. Ne akarjatok itthon nyirbálni
és magyarítani; Bécsben beszélje-
tek őszintén; ott tárljátok fel az
igazat és ne vállaljatok semmiféle
olyan megbízást, mely a magyar
nemzet kívánságaival meg nem
egyeznek.

Andrássy tegnap azt mondotta,
hogy ő az 1867. rendithetlen hive.
Ha ez a kijelentés igaz és komoly
és ha Andrássy, amihez kétség nem
fér, igaz férfiú: akkor ezen kije-
lentése után nem is lehet már mi-
niszterelnök, mert nem hagyhatja
cserben fegyvertársait és nem vál-
lalhat miniszterelnökséget, ha nem
tudja a függetlenségi párt pro-
grammjának legalább gazdasági
részét megvalósítani.

Andrássy tehát nem is fog mi-
niszterelnökséget vállalni, hacsak
Kossuth és társai le nem monda-

nak ideiglenesen vagy véglegesen
a nemzet jogairól, melyeknek most
ők a letéteményesei. Kossuth és
társai sem fognak lemondani, mert
nem lehet és nem szabad. A párt-
vezéreknek épp oly kevés joguk
van a népakaratot fitymálni, mint
a királyoknak. Most nem engedé-
kenység kell, hanem kitartás és
erő. Nemzetek és koronák békés,
alkotmányos harczaiban minden csi-
petnyi meghátrálás a nemzetek ré-
széről öncsonkítás és halálos ve-
szedelem; ellenben a meg nem tán-
toritható nemzeti akaratnak végül
is diadalmaskodnia kell, mert a
nemzetek végre is túlélnek a dinasz-
tiákat és nem az a kérdés, hogy ki
legyen ma miniszterelnök, ki lé-
gyen a hatalom és ki a dicsőség,
hanem egyesegyedül az, hogy a
nemzet jövője számára teremtsük
meg a tisztességes, biztos alapot.

Tisza és Héderváry, a préda-
leső hiénák még mindig ott setten-
kednek Bécsben; várják, hogy a
lakmározó oroszlan odalökje nekik
a magyar alkotmány hullájának
maradékait. Hiába várnak. Király-
tigris őrzi az alkotmányt és az
oroszlan is meggondolja, hogy
harczba szálljon-e a hatalmas faj-
rokonnal.

Tegnap Bécsben nem történt
semmi. Eppen csak hogy Andrássy
tisztabb bort öntött a király pohá-
rába, mint Khuen vagy Tisza ön

A hétről.

Bizony, bizony panasz járja
A színügyi bizottságra,
Sok ember van benne, kinek
Nem a lant a — kaptafája.
Méltó panasz, mert egy mérnök
Lehet pompás kortes-elnök;
Egy ügyésznek paragrafja
Helyt állhat a törvénytárba;
Sőt még az ügyvéd is tudja,
Hogy a jogban mi a jussa;
Az építész épít házat,
Tisztviselő meg aktákat
Rak halomra, — de kérdés ez:
Hol van ebben a művészet?
... No mert, közbe lé yen mondva,
Azt már tessék megengedni,
Hogy lehet jó eszmédia,
Aki mint színművész semmi.
És ha oda kényszerítik,
Világjelentő deszkákra,
Mit tegyen? — A művészetet

Ráhuzza a kaptafára . . .
Csak azért jut ez eszembe,
Hogy jusson másnak agyába,
Miert nincsen iró ember
A színügyi bizottságba?
Mert szakember van ott ám sok,
Aki dróthoz ért s villámhoz,
Berendezést kifogásol,
A „hideg” folyosón fázik,
Sekszipiri előadáson
Elegánsan nagyot ásit.
Hanem olyan bohém lélek,
Aki azt is értené meg:
Mi hevit egy színész-keblet,
Midőn kiáll a deszkára
És szerepét — bizottsági
Itélet! — eldeklamálja;
Aki vele észre venné azt,
Amiért az szinte szenved:
Védeni sok korcs magyartól
Magyar érzést, magyar nyelvet:
Nincs ily lélek, — már hiában —
A színügyi bizottságban . . .

... Hogy repüljön a madár, ha
Kölcsoncot kötnek lábára?

Nyugodt lehet a város népe,
A miniszter már dönté végre,
Tudjuk, korán bár, óh de jó,
Hogy hány perczent a pótdó.
Sok harmincznyoloz s fél százalék,
— Bizony kevés, nagyon kevés;
Kivált ha gondolunk reája,
Hogy Szögedének városába
Ötven perczent a fizetés.
Órül mi szívünk, mikor ezt halljuk,
Kivált ha tudjuk,
Hogy Szegednek gázrobbanásba
Sem télt az idén mulatsága,
Még pótkaszárnyát sem csinál,
Az „ujkor” hangulatnál,
Ref rnot annyit tervbe nem vesz,
Mint mi, — amiből semmi sem lesz. —
De bármily kétségek között
Töprengjünk a jövő fölött,
Egy bizonyos, megdönthetetlen:

3¹/₂ — 4⁰/₁₀ -os
törlesztéses és jelzálogkölcsonöket

földbirtokokra és házakra a legelőnyö-
sebb feltételek mellett a becsérték %
része erejéig kieszközlünk és leggyor-
sabbban lebonyolítunk: ●●●●●

Ingatlan és Földhitel Forgalmi-intézet:
Groszmann és Mandel
Debreczen, Hunyadi-utca 17. sz., a vasuti álló-
mástól egyenesen bevezető uton.

töttek; de a válság megoldásáról, vagy arról, hogy Andrássy megbízást vállaljon, szó sem lehet. Csak Andrássynak a pártokban való érintkezése után fognak következni azok a meghívások, melyek esetleg kabinetalakításra visznek.

Hosszu válság és esetleg nagy harcok előtt állunk.

Magyarország nagyjai, vigyázatok!

A nemzet ellen.

— febr. 4.

Itéljen a nemzet; mondotta Tisza István gróf ezelőtt egy hónappal és — a nemzet itéit. Az ítélete határozott volt, világos és félre nem magyarázható. Egyszerűen elszöppörte azokat, akik Bécs kivánságára, a fiatal generális egy intésére hajlandók voltak legázolni a törvényt és megsérteni az alkotmányt. Tisza István többségét az ítélet összeuzta, ellenben Kossuth Ferencz hadát megkésztette, a magyar országgyűlés legnagyobb pártjává erősítette.

Többre a függetlenségi tábor még ezen a választáson nem jutott; a mandátumok nagyobb felét olyan képviselőknek adta a nemzet, akik a hatvanhét alapján állanak; de azért világos minden látó szemű ember előtt, hogy a helyzet a választás után többé egyáltalában nem az, ami volt azelőtt. A hatvanhét hívei többségben vannak, de a hatvanhetes többség már nincs. A milyen egységes a hatalmasan megnövekedett negyvennyolczas sereg; olyan zilált, szakadozott, sőt egymással szemben álló és egymással ellenséges had az, amelynek csapatai a hatvanhét alapján táboroznak. Ezeket a csapatokat egymástól szinte áthidalhatatlan mélységek, kiegyenlíthetetlen ellentétek választják el, nemcsak kormányozni velük, de még összehozni őket is a lehetetlenséggel határos. A hatalmas ellenség első rohama menthetlenül

Biztos immár a pótdád;
Azért sohajtsunk, hogy jövőre
Ne sarjadzék ki ő belőle
Több pótdád, új pótdád!

Ment Gyula, kit Véghnek hívnak,
Ment a hétnak elején,
Mikoron a Kossuth-utczán
És más helyen a hó olvadt
S meg is fagyott hevenyén.
Meglátom most, szól magában,
Hogy a rendeletemet,
Amit ugyan nem adtam ki,
Respektálják-e a gazdák?
Kotorják-e házuk elől a jeget?
Amig vizsgál saszemekkel,
Nagy ház elé érkezik,
Ahol is van hó is, jég is,
Amelyben ő egy-kettőre
Nem talpára esik.
„Na, de ezt a házi gazdát“
Szól, amidőn elterül,
„Amért járdát nem takarít,
Megbüntetem istenesen,
Megbüntetem emberül!
Hadd tudjam meg hát először,
Hogy hívják a mihasznát?!“
Be akar a kapun lépni
S im a falon ezt olvassa:
„Rendőrkapitányság“.

Tövis.

szétverné és eltaposná ezt a mindenféle hazugsággal és önmegtagadással összeesirizelt többséget.

Nyilvánvaló tehát, hogy ma már parlamenti többséget, olyat, amely a maga főadata teljesítésére elég erős, alkalmas és megbízható, az orthodox hatvanhetes alapon szervezni merő lehetetlenség. Eleve is kudarcra kárhoztatott és meddő minden olyan vállalkozás, amely a parlament rendjét az ellenzéki követelések teljesen figyelmen kívül hagyásával, a régi merev párturalmi szisztéma szerint kívánja megalkotni. Ez immár lehetetlenség és ennek a lehetetlenségnek, mint az elmaradt sásdi harangozásnak, száz oka van. De első oka az, hogy nincs harang. Nincsen hozzávaló — párt. Lobogtathat már Perczel Dezső nem egy zsebkendőt, hanem egy egész keletgyűrt: Borbély György többé nem szavaz, Münnich Aurél se szavaz, Kiss Ernő se szavaz, Feilitzsch Arthur se szavaz. De különben már Perczel Dezső is csak privatim használhatja a zsebkendőjét, az se zászló már, csak fehéremű.

Szóval a helyzet megváltozott, kissé friss színe is van neki, mint az új bornak, de azért képtelennek bélyegezni ezt a helyzetet, egyenesen a nemzet megsértése lenne. Mert ebben a helyzetben a nemzeti akarat elég világosan tükröződik és kétségtelenül meg vannak benne a megoldás föltételei. Természetes azonban, hogy ennek a megoldásnak az alkotmány alapján és a világosan megnyilatkozott nemzeti akarat irányában kell megtörténnie.

Ki merné tadadni egy ilyen irányú megoldás lehetőségét? És ki merné állítani, hogy egy ilyen megoldásban veszedelem lenne akár a nemzetre, akár az uralkodóra nézve? Hazafiasan és becstelenesen gondolkodó politikus semmi esetre.

Vannak azonban, úgy látszik, emberek, akik sokat mernek. Sőt a soknál is többet. Igen megbízható helyről kelt hírek jelentik, hogy Bécsben egy sajtóságios törekvés munkája folyik, amely az ismert, kifejezett mennyiségek egyszerű mellőzéseivel ismeretlen, legalább nekünk ismeretlen mennyiségekkel csinálja a maga számvetéseit. Képtelen és lehetetlen kombinációkról hallunk, matematikai kalandokról, torz és rémületes tétélekről és levezetésekről, amelyek azt bizonyítanák, hogy a kettő több, mint a négy és hogy a nemzeti akarat nem az, amit a nemzet akar, hanem az, amit nem akar.

Mi ez? Ijesztgetés, vagy — szórakozás? De kit rémitgetnek és kinek komédiának? A nemzetnek semmi esetre. Mert a nemzet már megmondotta, hogy nem hajlandó megrémülni és a komédiát is elunta.

A politikai helyzet.

— febr. 4.

A bécsi fölfogás.

Tisza és Andrássy a mai kihallgatását megelőzte az a hír, hogy ő felsége a király, volt miniszterelnökével és kihallgatandó tanácsosaival egyelőre tárgyalni sem akar másról, mint csupán arról, hogy mint lehetne a legsürgősebb állami ügyeket (indemnítás, újonoz-javaslat, házszabályrevízió, kiegyezés, kereskedelmi szerződések) a magyar országgyűléssel elintéztetni. — Hogy

ezeknek az állami szükségleteknek átboesztásáért a magyar ellenzéknek valami re-kompenzáció is járna, arról egyelőre szó sincs. Az ellenzék adjon respiriumot a kormányának, — s'ja meg mindazt, amire a monarchiának szüksége van, — de hogy ennek fejében kap is valamit, erre egyelőre még biztatást, még csak reményt se nyújt neki senki.

— Az ellenzéknek fényes győzelme után, mely kétségtelenül sok ellenzéki politikusnak nagyon is a fejébe szállt, nemde megdöbbenősen naivnak tetszik ez a kívánság? — mondotta egy előkelő politikus. — Pedig rendkívül egyszerű és érthető Bécsnek ez a kívánsága. Ha Tisza úgy informált Bécsben mindenkit, hogy ő ellene személyesen hajszá folyik, hogy Andrássy az ő helyébe vágyódik, hogy a függetlenségi és a többi ellenzéki párt csak személyi okokból obstruált ellene, — akkor nem egyszerű és világos-e ő felségének az az ötlete, hogy kiszolgáltatja Tisza fejét az ellenzéknek, s ennek, de csupán ennek ellenértékűl kívánja a legsürgősebb állami szükségletekről való gondoskodást? Andrássynak a nagy főadata: meggyőzni ő felségét arról, hogy a most folyó politikai harc a személyi kérdések elintézésével még korántsem ér véget.

Az egész dologban legaggasztóbb pedig az, hogy nagyon kevés az idő. A német szerződést be kell czikkelyezni, s a becikkelyezést föltétlenül meg kell előznie a kiegyezés parlamentáris uton való megújításának. Ahhoz pedig, hogy a magyar országgyűlés az új kiegyezést közös vámtérület fentartásával s ezer apró, de nehéz részletkérdésnek megoldásával megkösse még normális csendes viszonyok között is hónapok kellenek. A pénzügyi exlex már megvan, s a kiegyezés miatt meginduló harcokban nem lehetetlen, hogy ismét be fog következni a katonai exlex is. Amai válság megoldására tehát sok időt vesztegetni nem lehet, sőt még annyi időt (35 napot) sem, amennyi Héderváry második lemondása és Tisza kinevezése között eltelt.

— A válság megoldása gyors lesz, hallottuk ma; szerencsére, hogy mostanában nincs valami nagy hadgyakorlat: így nem jelenhetik meg az Armeblatt-ban egy új hadiparancs, mely azután végképpen összezabonyolítaná a helyzetet. Az a nagy csönd és szárkózottság, mely a néppel szemben a bécsi burgot jellemzi, rendkívül jótékony hatású a mai válságban: a magyar nép nem hall meg és nem tud meg onnan semmit, csak az ott járt magyar tanácsosoknak csittitó, megnyugtató, de semmi kellemetlen impressziót el nem áruló, semmitmondó kijelentéseit.

A függetlenségi párt.

A függetlenségi képviselők magatartásán meglátszik, hogy a párt egyelőre várakozó álláspontot szándékozik elfoglalni s majd csak akkor foglal határozott állást a választás után előállott új helyzettel szemben, amikor a deignált új miniszterelnök, vagy a király által az ellenzéki pártokkal való tárgyalás céljából Budapestre küldött politikus a párttal érintkezésbe lépett.

Az a hír pedig, amely Andrássy Gyula gróf bécsi útját megelőzte, hogy a bécsi körök semmi újabb engedélyre nem hajlandók, szintén nem keltett nagyobb izgalmat, mert az a fölfogás, hogy a párt ereje tudatában nyugodtan várhatja a készülő eseményeket.

A szabadelvű pártból.

A szabadelvű pártban most két áramlat van. Az egyik az, mely a hatvanhetes alapnak minden áron való megmentését kívánja, a másiknak mellékes a hatvanhetes alap, az Tisza István gróf személyéhez köti politikáját és az ő vezérlete alatt szeretné megvárni a válság, vagy a válságok sorozatának végét.

Ez az utóbbi csoport, melyet Tisza gárdája néven ismernek, bármennyire megfogyatkozott, még mindig a leghangosabb.

Ez a csoport azt hirdeti, hogy mivel Andrásy Gyula gróf kormányt, legalább állandó jellegű kormányt alakítani nem fog tudni, a függetlenségi pártot pedig hovatovább katasztrófa fogja érni (mert szerintük a függetlenségi pártot a belső ellentét, a hatalomra jutás csábító képei egyrészt, a tehetetlenség másrészt, mihamar szét fogja robbantani) végre is megint Tisza és a szabadelvű párt kezébe jut a kora any rudja.

Ezzel akarnak hatni az ingadozókra s csinálnak propagandát Tisza tervének, a ki tudvalevőleg az Andrásy-kormány jóakaró ellenzéke ezímen k lön párt gyanánt kívánja együtt tartani a szabadelvűpártot. Elvállik, hogy hányan maradnak Tisza mellett akkor, ha Andrásy, vagy más hatvanhetes politikus, mint a király megbízottja jelenik meg, hogy pártot és kormányt szervezzen. Elvégre, azt Tiszának legesőkönnyösebb gárdistája is belátja, hogy **ellenzki zászlóra nagyon bajos fölírni a közös hadsereg, a feketesárga szín, a közös vámtörlet, létszámemelés, az ágyuköltés, a német vezényszó védelmét, vagy ha felírják is, az nem fog hatni.**

Szávay Gyula,

— a szónok. —

Akik ismerik Szávay Gyulát, ismerik sokoldalúságát. Tudják, hogy egy fél életet töltött hírlapírói és szerkesztői munkában, hogy szakértő a kereskedelem és ipar minden ügyében, hogy jártos a hazai és külföldi munkás viszonyokban. Mint költőről meg sem kell emlékezni, hiszen kevés művelt ember van, aki az ország legkülönbözőbb részeiben tartott irodalmi és hazafias ünnepeken egy-egy költeményét ne hallotta volna vagy az ő sajtó ajakáról, vagy valamely szavaló művész előadásában. Könnyed lírai költeményei és kivált a Dankó Pista által megzenésített mély érzésű dalai is országszerte elvannak terjedve. — De hogy Szávay Gyula szónok, hogy benne a szónoklat fényes vonásai találhatók, azt kevesen tudják, magam is csak félig sejtettem, mielőtt kezembe vettem volna legújabb kötetét, mely „**Csokonai köszöntése és más beszédek**” ezímen egy pár héttel ezelőtt jelent meg és amelyről az irodalmi körök s kivált a fővárosi sajtó talán csak azért nem vettek kellő tudomást, mert a kötet **Debreczenben**, a Csokonai-nyomdában jelent meg.

Szávay mentegetőzik, amiért e kisebb-nagyobb jelentőségű alkalmakkal elmondott beszédeit összegyűjtötte és kiadta. — Csak egy-két beszédét olvassuk el és azonnal belátjuk, hogy mentségre nincs szüksége. Igazán kár lett volna e műveit csak úgy elhangzani hagyni, amint szűkebb vagy tágabb körben elmondotta, kár lett volna az egész magyar közönséggel meg nem ismertetni.

Mindjárt első beszédéből, „**Csokonai köszöntése**”-ből meggyőződhetünk, hogy Szávay kész szónok, isten-áldotta művész e téren is. Megáldotta az isten első sorban a szók, a kifejezések rendkívüli gazdagságával. Ajkairól bőségesen folyik a szó, omlik a beszéd, csak úgy árad a nyelv, még pedig a szép szó, a kellemes, behizelgő beszéd, a ragyogó, szinte kápráztató, de azért mindig tiszta magyar nyelv. Szávayban mindenekelőtt ezt a teljes szónoki készséget, az ékes szólásnak ezt a kifogyhatatlan forrását kell csodálnunk és nagyra becsülnünk.

Természetes, hogy Szávay, mint szónok is, csak megmarad költőnek. Szónoklatának legfényesebb pontjai tehát a merész költői gondolatok, a szellemes ötletek, a ragyogó hasonlatok, mind megannyi drágaköve, gyújtó szikrája, szivárványos tündöklése az eleven, a teremtő költői fantáziának. A költő Szávayt halljuk, midőn „**Március 15-ének félszázados évfordulóján a sírjába hanyatló XIX. századot őszbeborult embernek nevezi, aki boldog megindultsággal tekint vissza férfi kora delére (1848-ra), amikor mindent szerzett, mindazt, amiből maga élt, amivel gyermekeit nevelte s amit maradvékainak örökül hagyhat.**

A költő Szávay szól, midőn **Baross Gábor** váratlan haláláról így emlékezik: „**Embererők kegyetlen csákányokkal hiába vagdalták, gránitalkatárral szikrák villámlottak vissza és csorbult fegyverekkel, tehetetlenségök szégyenérzetével húzódtak vissza a hegyostromló napszamosok. És jön egy nap tavaszi, mint a többi, enyhe és szelid -- és egyszerre a fellebbe nyuló szirt lezuhan magától a mély-séges tenger ölébe!**

Magától értetődik, hogy aki ilyen költői elemekből alkotja szónoklatait, az nem annyira szónoki, mint költői hatást ér el. Szávay beszédei nem igyekeznek benünket érvekké meggyőzni, ismereteinket sem igen gyarapítják, értelmünkbe sem világitanak mélyen bele, hanem annál inkább eltöltenek benünket hangulatokkal, az érzéseknek egész raját keltik föl szívrünkben, lelkünk felvillámozzák. A szónok így is céljához jut. A szónokkal együtt enyelgünk **Csokonai** nyájas, derűs muzsája oldalán, vele együtt hódolunk **Jókai** tüneményes alakja előtt, vele együtt gyászoljuk és dicsőítjük **Baross**t, a vasminisztert, vele együtt érzékenyülünk el **Király** Ferencz kamarai titkár és **Ráth** Zoltán akadémiai tanár nyitott sírjánál.

A komoly ünnepi, a magasau szárnyaló szónok egyszer-kétszer lecsap a tőzstok sokat taposott útjára is, hogy ekkor sziporkázó szellemével, jóízű ötleteivel derítsen fel bennünket. Különösen szellemesnek mutatkozik Szávay azon asztal fölötti beszédében, melyet Amerikából visszatérve mondott győri tisztelőinek társas lakomáján.

Már ezekből is látható, hogy Szávay igen változatos tárgyakat von be szónoklata körébe, pedig politikai s a kereskedelmi, ipari szakba vágó beszédeit meg sem említettem, egyrészt, mert irodalmi érdekek csekélyebb, másrészt, mert ezekhez magam is keveset értek. Azonban a választékos irodalmi nyelv, a lendületesebb előadás e nemű beszédeiből sem hiányzik, amely tulajdonságok ugyancsak kedvezően megkülönböztetik Szávayt a pongyola, szintelen nyelvű köznapi politikusoktól és a homályos, magyartalan stílusú szakemberektől.

De nem szabad gondolnunk, hogy Szávay hiba nélkül való, még kevésbé szabad az észrevett hibákat elhallgatnunk. Azt a fogyatkozását már ismerjük, hogy az érvek fegyverével nem igen él, hogy valamely tételt elemeire bontani, logikai következtetésekből egy-egy szilárd épüle-

tet alkotni nem szeret, még ha tudna is. — Gyöngéi különben kapcsolatosak jó sajtóságaival, a fény veti itt is az árnyéket. Nyelvének felesleges árja egyszerű másszor elsodor bennünket, az egymásra halmozott kifejezések megbódítják elménket, a csillogó előadás pazar színei szemünk fényét vesztik néha-néha; szóval sok a jóból is megárt.

Másik feltja szintén egyik erősségből, szellemességéből származik. A szellemeskedés ördöge incselkedik vele s ilyenkor nem tud ellentállani egy-egy olcsóbb élöznek vagy erőszakolt szójátéknak. Így rontja el egyik igen szép költői hasonlatát, midőn a március 15-iki sajtószabadságot a nép és a szabadság közti szerelem első gyermekének mondja, mely fegyveresen ugrott elő, mint Minerva Jupiter fejéből, de aztán Petőfi „**Nemzeti dal**”-ára özelezve hozzát teszi ... és pedig mindjárt első lépésével — **talpra!**

Kellemesen zengő, irodalmilag és nem népieskedve magyar nyelven is ki-kiüti magát egy-egy szeplő. Engem a „**lettirva**”, alkotva **lett**-félék bántanak legjobban, mert ezek nyilván mutatják egy német szerkezetnek pusztító terjedését.

Ez apró szépség hibák azonban nem zavarhatják azt a sokféle gyönyörűséget, művészi élvezetet, melyet Szávay nyújt akár lobogó lelkesedésével és szellemes ötleteivel, akár gazdag ékesszólásával és megnyerő, bájos stílusával.

Kardos Albert.

Foltényi Vilmos halála.

— február 4.

Általános és mély részvétet keltett az az egész városban Foltényi Vilmos halála. Az ország minden részében, színészköri körökben kegyelettel emlékeznek vissza a jó öreg Foltényi bácsira.

Foltényi Vilmos ravatala az 6 egyszerű kis szobájában van felállítva. A szoba, a kapubejárat fekete drapériával van bevonva, a ravatalt több koszoru borítja. A közönség ma tömegesen kereste fel a halottas szobát, hogy még egyszer láthassa Foltényit, ki úgy fekszik a ravatalon, mintha aludnék.

A debreczeni színtársulat tagjai testületileg vesznek részt a temetésen és koszort helyeznek a ravatalra. Azonkívül a színtársulat a következő gyászjelentést adta ki volt pátyatársa haláláról:

A magyar színészetnek gyásza van. Letörött egy nemes fája. Meghalt Foltényi Vilmos, nyugalmazott színművész, 1848-49. évi volt tüzérhadnagy. — Nemes volt élete. — Egyaránt szolgálta tollal, karddal, szívének melegével forrón szeretett hazánkat. Művész volt lélekben; művészete visszaszállt a Teremtőhöz. Rövid volt szenvedése, e hó 2-án éjjeli 12 órakor, életének 85-ik évében tért pihenőre. A Hatalmas Teremtő nyugodalmass pihenést ad neki. Temetése f. hó 4-én délután 3 órakor fog az ev. ref. egyház szertartása szerint a Csapó utca 19-ik számú háznál tartandó gyászima után a színház előcsarnokából a Kossuth-utcai temetőbe örök nyugalomra tétetni. Debreczen, 1905. február 3. A debreczeni színtársulat.

Mándoky Bélához és a debreczeni színtársulathoz az ország minden részéből érkeznek a részvétlevelék. **Somló Sándor** a nemzeti színház igazgatója, a következő táviratot intéztette a debreczeni színtársulathoz:

„Mély megilletődéssel értesültem Fol-

tényi Vilmos haláláról. A megboldogulthoz, aki a magyar színészet szolgálatában halhatatlan érdemeket szerzett, a személyes barátság és tisztelet érzesei kötöttek, kiváló talentumát, puritán jellemét mindenkor nagyra becsültem. Őszinte szívvvel vessek részt gyászukban.

Somló Sándor, a nemzeti színház igazgatója.

NAPI HIREK.

Előfizetőinkhez.

Az utóbbi napokban néhány helyről hallottunk panaszt az iránt, hogy olvasóink a „Debrecen“-t későn kapják kézhez. Kérjük mindazokat az előfizetőket, kiknek a lap kézbesítése miatt bármilyen panaszuk van, jelentsék ezt személyesen, postán vagy telefonon, hogy a szükséges intézkedéseket megteheszük és intézkedhessünk az iránt, hogy előfizetőink pontosan kapják a lapot.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Református templomainkban holnap a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: Nagytemplomban: Kolozsvári Mihály. Kistemplomban: Dicsőffy József. Újtemplomban: K. Tóth Kálmán. Ispotályi templomban: Széle György. Szegényházban: Hajdu Zsigmond. Csapókeri imaházban: Kovács János. Az adakozások mindenik templomban a főiskolai szenior javára történnek. — Az ágost. hitv. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor az istentiszteletet Materny Lajos főesperes végzi.

— **A városházáról.** Vecsey Imre főjegyző Budapestről, hol hivatalos ügyekben két napig tartózkodott, ma délben hazaérkezett.

— **Rákosi Viktor Debreczenben.** Holnap kerül színre Rákosi Viktor és Malonyai Dezső „Elnémult harangok“ című, a fővárosban szenzációs sikert aratott darabja. A premieren jelen lesznek a szerzők is, kik ma estére érkeznek Debreczenbe.

— **A helyi vasut villamossá átalakítása.** A helyi vasut villamossá átalakítása ügyében a jövő héten értekezlet lesz. A város kiküldöttei és a helyi vasut képviselői újabb tárgyalásokat folytatnak, hogy összeegyeztethessék álláspontjaikat. Az értekezlet napja még nincs megállapítva.

— **A gazdasági ismétlőiskola üzemterve.** A községi iskolaszék ma délután 4 órakor Kovács József polgármester elnöklésével ülést tart, melyen a gazdasági ismétlőiskola üzemtervét állapítják meg.

— **A mi bálunk.** Nagyban folynak az előkészületek a február 18-iki függetlenségi 48-as bálra. Az előkészületekből, az érdeklődésből, no meg az előző évek szép mulatságaiból ítélve, a mi bálunk lesz a farsang legsikerültebb, legkedélyesebb, legmagyarosabb mulatsága.

— **Szavalmati délután a szabad iskolában.** Megemlékeztünk már lapunkban arról, hogy a főiskola derék ifjusága milyen

lelkesen felkarolta a szabad iskola népvnevelési törekvéseit. Holnap vasárnap a kollégium legjelesebb szavalói fogják azoknak a költőknek verseit előadni, akiknek életéről, működéséről a mult hetekben a szabad iskolában már folyt a tanítás. Négy helyen fognak szavalni egyszerre. Csokonai költeményeit a Kossuth-u. 52. számú iskolában adja elő Tóth Sándor, aki szavalmati tehetségével az Irodalmi Társulat minapi ünnepélyén általánosan feltűnt. Arany János költészetének tolmácsolására maga Kiss Pál, az Irodalmi Társulat elnöke vállalkozott. Az ő helyisége: a kollégium II. sz. akadémiai terme. — Vörösmarty költeményeiből a tehetséges Göbel Károly szaval: a reáliskola tornatermében, míg Petőfi lánglelkét Szilágyi Dezső és Oláh Béla, két hivatott ifju szólatatja meg a vármegye háza nagytermében. Mindenütt vasárnap d. u. 8 órakor kezdődik s mindenüvé ingyen mehet akárki.

— **Népesedés.** Ezen a héten született Debreczenben 24 leány és 29 fiu, összesen 53. Meghaltak 52 en. A város lakossága tehát természetes uton e héten egygyel szaporodott.

— **Ipartestületi közgyűlés.** A debreczeni ipartestület ez évi rendes közgyűlését február 26-án tartja.

— **Debreczen menyasszonyai és vőlegényei.** A mult heti kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatalnál eljegyzését az alábbi 23 pár jelentette be: Cs. Hamar Imre — Dombi Zsófia, Magyar Gábor — Vass Juliánna, Szegő Sándor — Tóth Eszter, Csanak István — Sipos Juliánna, Kis Sándor — Nagy Juliánna, Szilágyi József — Benze Juliánna, Mo kovics Sándor — Steiner Margit, V. Balog Sándor — Kozma Juliánna, Kegyes Ferencz — Juhász Erzsébet, dr. Szász Ernő — Popper Klára, Ember Gyula — Balla Etelka, Farkas Gábor — Szarvas Mária, Adamesik Sándor — Pap Eszter, Fülep János — Orosz Rozália, Kohn Eliás — Kohn Záli, Suta Gábor — Benze Juliánna, Lénárt Sándor — Derekas Klára, Kovács Géza — Spitzer Vilma, B. Szabó Mihály — Vig Zsuzsánna, Szinnyonás János — Kakucsai Flóra, Benyó József — Szabó Eszter, Dom István — Szabó Erzsébet, Szabó Ferencz — Horváth Juliánna, Matkó Mihály — Tóth Erzsébet.

— **A képviselőválasztás.** A most lezajlott választásokkal foglalkozik igen szellemesen a város és megyeszerte népszerű *Dongó* élelzap ma megjelent száma. Különösen frappáns a „Reichmann ur izgatott“ című közleménye, valamint élénk és változatosak a Garantirozott hírei és a Debreczenben szerepet játszó egyénekből összeállított „Az új kabinet“ című czikke. Ezeket kivül *Bugyi* Sándor talpigás igen jóízűen mondja el a csutka-párt viselt dolgait. *Tuzok* Mihály hejjes pógár, *Nellike* naplója és *Kovács* kápiár ismert alakjai és egy osomó ötletes apróság és aktuális vers tartja az élénk, változatos lapot, mely kapható minden tőzsdében. — Egyes számanak ára 6 krajczár.

— **Házasságkötések.** Ezen a héten a debreczeni anyakönyvi hivatalnál házasságra léptek: Pócsi János—Adám Zsófia, Lévai Mihály—D. Szabó Erzsébet, Nagy Benő—Evezei Terézia, Balla Jenő—Steinberger Fáni, Nagy András—Hüse Juliánna, Karázi György—Blaskó Mária, Kovács József—Nagy Eszter, Radics János—Gömöri Juliánna, Szabó Lajos—Kathi Erzsébet, Kulcsár István—Kathi Zsuzsánna, Czégény Mihály—Úveges Anna, Kéczán János—Juhász Margit, Lember Ferencz—Bódor Juliánna, Mező János—Pintér Terézia, Kátona Lajos—Szabó Eszter, Verendi József —Orbán Erzsébet, Szilágyi Ferenc —Nagy

Juliánna, Sipos László—Kovács Erzsébet, Gabara Jenő—Gulyás Juliánna, Kántor József—Nagy Juliánna, Dobi Károly—Rahák Anna, Rasiszta Albert—Tóth Etelka, Szabó Kálmán—Szilágyi Juliánna, K. Balog Sándor—Horogh Eszter. Összesen: 24 pár.

— **Jelölés ülések.** A most folyó ipartestületi szakosztályi ülések közül már csak kettő van hátra. Ma délután 3 órakor a t. márok, hetfőn d. u. 3 ó. pedig a férfiszabók tartják előljárásági-tagjelölés ülésüket.

— **Szobafűz.** Ma délelőtt 11 órakor a tűzörséghez telefonon jelentették, hogy a Késes-utca 43. szám háznál tűz van. A tűzoltóság Publik Ernő h. főparancsok vezetésével azonnal kivonult a tűzhöz. Feldmann József fűszerkereskedő udvarának egyik szobájában volt a tűz. Ugyanis a kályha csövétől a mennyezet egyik gerendája tüzet fogott és attól gyuladt meg a szoba berendezése is. A tűzoltók rövid, de ügyes munka után a tüzet eloltották. A kár csekély.

— **Tolvaj család.** Megirtuk, hogy az Ipar kávéház tulajdonosának feljelentése alapján elfogta a rendőrség Varga Róza cselédet, ki a kávéház-tulajdonost meglopta. A vizsgálattal Mile Pál rendőrfogalmazót bízták meg, aki kiderítette, hogy Varga Róza tagja egy lopásokból élő családnak, melynek tagjai még: Szinocsák Józsefné, Varga Károly, özv. Sipos Károlyné és Pócsi Ferencz, kiket a rendőrség le is tartóztatott. A tolvajbandához tartozik még Sándor Károlyné is, kit azonban egyelőre szabadlábon hagytak. — Erre a diszes társaságra eddig egész seereg lopást bizonyítottak rá, melyek nagyrésze Varga Eszter lelkét terheli, de a társaság többi tagjai sem maradnak messze mögötte. Alig van üzlet Debreczenben, melyből a banda egyik-másik tagja ne lopott volna. Különösen Medgyaszay hentesüzletéből vittek el rengeteg szalonnát és hufélét. Ezek megfőzéséhez is ilyen uton szereztek edényt. A vizsgálatot Mile Pál rendőrfogalmazó holnap befejezi, hétfőn pedig a tolvajtársaságot átadják a kir. ügyészségnek.

— **Az iparkamara gyűlése.** A kereskedelmi és iparkamara közös bizottsága tegnap d. u. Szabó Kálmán elnökölete alatt tartotta ülését. Szávay titkár ismertette a közös bizottság elé tartozó ügyeket, melyekből kiemeljük a következőket. Ünnepies aktus fog lejátszódni a kamara legközelebbi közgyűlésén, ugyanis az elnök az ülés színe előtt fogja kiosztani azokat a száz koronás munkásjutalmakat, amelyeket a miniszter a kerület 5 kiváló munkásának adományozott. Az osztrák-magyar bank új váltóbírálvá a kamara meghallgatásával Sesztina Jenő (Debreczen), Szegedy Gyula és Klein Zsigmond (M.-Sziget), Horváth Bertalan (Szatmár) és Szalay János (Szolnok) lette kinevezve; egyszersmind a régiak közül kilépett Horváth István, Kaszanyitzky Endre, Lukács Ármán, Novelly Ede, Szent-Királyi Tivadár és Szunyogh Sándor a debreczeni, Ruber Szilárd, Keszner Lidor és Somogyi Ferencz a m.-szigeti, Losonczy József, Puszt János, Rooz Sámuel a szatmári, Kerekes Géza, Konsitzky György, Lengyel Antal, Osterreich Lipót, Schefcsik István a szolnoki fiók intézet mellé újabb 3 évvel meghivattak. A mult év zárószámadását a közös bizottság örvendetesenek találta s a közgyűlés elé jóváhagyás

**A t. gazdaközönség
figyelmébe!**

BACHER RUDOLF kir. szabadalmazott ekegyára, MELICHAER FERENCZ kir. szabad. vetőgégyára aánlja: SACK-rendszerű aczéleket elpusztíthatatlan. aczélféjekkel továbbá világhírű páros soru „UNICUM DRILL“ sorvetőgépeit, járgányos szecskavágót, répvágót és egyéb takarmánykészítő gépeit. — Debreczeni képviselőlet és gyári raktár:

Ráhrer Sándornál

Piac-utca 26. sz.
Nagytrafik udvar.

széljából beterjeszti. Ezután két debreczeni, két máramarosszigeti és két nádudvari iparos államegély iránti kérvényét tárgyalta a bizottság.

— **Halalozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálzási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Szabó György ev. ref. 68 éves, Bencsik József ev. ref. 21 hónapos, Csáti Jánosné ev. ref. 50 éves, özv. Nyári Ferenczné róm. kath. 58 éves, özv. Molnár Istvánné ev. ref. 75 éves, Foltényi Vilmos ev. ref. 84 éves, Szilágyi Dezső ev. ref. négy napos, Alföldi József ev. ref. 75 éves, Ladányi György ev. ref. 3 éves, Simon Juliánna ev. ref. huss éves, Kiss István ev. ref. 27 éves.

— **Dankó Mihály halála.** Alig van ember városunkban, ki Dankó Mihályt, ezt a kedves arcu, derék embert nem ismerte. Debreczen egyik legrégebbi temetkezési intézetének tulajdonosa. A jó Mihály bácsi addig-addig kísérgette ki a halottakat a temetőbe, míg végre őt kísérik utolsó útjára. Dankó Mihály egy héttel ezelőtt tüdőgyulladásba esett és a betegsége ma hajnalban végzett vele. Az elhunytban a függetlenségi párt régi, törhetetlen, hű bajnokát vesztette el.

A halálesetről a család az alábbi gyászjelentést adta ki: Szomorodott szívvel tudatjuk felejthetetlen szerető, gondos édes atyánk, sógor, nagybácsi, nász és rokon néhai Dankó Mihály folyó hó 4-én reggel 2 órakor, életének 63-ik évében, rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei folyó hó 6-án, délelőtt 10 órakor fognak Széchenyi-utca 28. számú háznál, az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után, a Csegléd-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Végtisztességátételére rokonainkat, ismerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1905. február 4. Bánatos gyermekei: Dankó Béla jegyesével Nagy Erzsikével; Dankó Bőske férjével Gyulai Gáborral. Násza: özv. Gyulai Lászlóné; számos közeli és távoli rokonok nevében is. Béke lengjen drága porai felett!

— **Kocsmából vendéglő.** Alulírott tisztelettel hozom tudomására a bort kedvelő közönségnek, hogy a Kigyó-utca 11. sz. a. levő kocsmámat Debreczen sz. kir. város Iparhatósága által 439. számú engedéllyel vendéglői joggal ruháztam fel, s így az éjféltől mulatók részére szabad belfolyást engedélyezek. Miért is kérem a bort kedvelő közönség becses pártfogását. Teljes tisztelettel: Leitner Mór, vendéglős.

TAVIRATOK.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Andrássy és Kossuth.

Budapest, febr. 4. **Andrássy Gyula gróf ma délelőtt három negyed 11 órakor felkereste Kossuth Ferenczet lakásán és fél egyóraig tanácskoztak a kibontakozás módzataival.**

Hir szerint **Andrássy belügyi ténre hozott reformokat.**

Kossuth Ferenczet az Andrássyval folytatott tanácskozás után több hírlapíró megkérdezte a tanácskozás tartalma felől, de Kossuth kijelentette, hogy pártjával történt értekezlet előtt semmiféle nyilatkozatot nem tehet. Andrássy Kossuthtól a Nemzeti-Kaszinóba ment és egy óra hosszát tárgyalt Széll Kálmánnal.

Majd **Apponyi Albert** gróftól kereste föl a Hungária-szállóban lakásán, kivel szintén hosszabb ideig értekezett.

Kossuth Ferencz a királynál.

Budapest, febr. 4. **Andrássy Gyula** a tegnapi kihallgatáson előterjesztést tett a királynak, hogy több politikust is hallgasson meg. Az előterjesztett politikusok között van **Kossuth Ferencz** is.

A szegvári választás.

Budapest, febr. 4. Szegváron e hó 14-én lesz a pótválasztás, **Mezőffy Vilmos** szocialista és **Novák** kormánypárti kúdenek a mandátumért. **Kossuth** az egyesült ellenzék nevében nyílt levelet intézett a szegvári választókhoz, melyben felhívja a 48-as választókat, hogy szavazatukkal **Mezőffy**t támogassák, mert a független magyar állameszme alapján áll és gazdasági önállóságot is felvette programjába.

Thallóczy nyugdíjazása.

Budapest, febr. 4. Bécsből jelentik, hogy dr. **Thallóczy Lajos** külügyminiszteri osztályfőnököt **legközelebb nyugdíjazni fogják.** Jóbarátja **Hédervárynak** és **rossz** néven veszik **Thallóczy**tól, hogy hivatalnok létére sokat foglalkozik az aktív politikával.

Az első petiozló.

Budapest, febr. 4. Az első petioziót ma adták be a kuriához. A 13 szótöbbséggel megválasztott gróf **Eszterházy Kálmán** szabadelpvűpárti képviselő mandátumát támadták meg.

Az orosz forradalom.

London, febr. 4. A pétervári távirati ügynökség hivatalosan jelenti, hogy **Gorkij** nem bocsájtották szabadon, még mindig a börtönben van.

Varsó, febr. 4. A katonák kegyetlenkedése vérlázító. Anélkül, hogy szétoszlásra szolítanak fel a népet, azonnal éles golyókkal lönek közéjük.

SZINHÁZ.

Boldogság. Bilhaud és Hennequin szellemes vígjátéka tegnap is szép közönséget vonzott a színházba. A közönség jóízűen mulatott az ötleteken, a szellemes mondásokon és fordulatokon. Az előadás sikerében oroszulárész **Hahnel Arankát** illeti, kit lelkesen tapsoltak. Elősméret arattak még **Palágyi**, **Jeszenszky**, **Menszáros** és **Csontos**.

Püspöki Rózsi elszerszódott. A kedves kis **Püspöki Rózsi** virágvasárnapról fogva vígjátéki szubrett színésznőnek elszerszódott Szabadkára, **Pesti Inász Lajos** társulatához, **Püspöki Rózsi** igazán elmondhatja, hogy senki sem lehet próféta a maga hazájában.

Mint régi debreczeni színész szülék gyermeke, ragaszkodott szülő városához és néhány év óta tagja az itteni szintársulatnak, habár nem nyitottak teret tehetségének érvényesüléséhez. **Püspöki Rózsi**ban igen tehetséges tagot nyert a szabadkai szintársulat.

A színpadon mindég otthon érzi magát, szerepét tudja, megjelenése, üde kedves és öltözéke csinos és izlőses.

Szilágyi Aladár szerződése. Makó **Lajos** igazgató újabb három évre szerződtette **Szilágyi Aladárt**. **Szilágyi Aladár** 3 éve működik Debreczenben, s ezalatt az idő alatt teljesen rászolgált a közönség szeretetére és elismerésére. **Szilágyi** kötelességtudó, ambiciózus és igen hasznos tagja a társulatnak. Sokoldalú, tehetséges színész és minden neki osztott szerepben megállja helyét. Legutóbb a **Heidelbergi** diákélet **Kellermann** szerepében aratott szép sikert, művészi kabinefaakításával.

Színházi hírek. Ma szombaton **Bakonyi Károly** és **Kacsóh Pongrácz** 3 felvonásos daljátéka, a „**Jánosvitéz**“ kerül színpadra. A mai „**János vitéz**“ előadása kivételesen 7 órakor kezdődik.

Vasárnap két előadás lesz, d. u. **Lehar Ferencz** 3 felvonásos operettje „**A drótosztó**“ kerül színpadra félhelyárakkal. — Este lesz a premierje **Rákosi Viktor** és **Malonyay Dezső** 4 felvonásos színdarabjának az „**Elnémult harangok**“-nak.

A színdarab főbb szerepei a következők: **Simándi Pál** — **Palágyi**, **Todorescu Todor** — **Sebestyén**, **Zalatnay Barnabás** — **Csiky**, **Papp Mózes** — **Faragó**, **Benedek** — **Szilágyi**, **Rovier** — **Halász**, **Petru** — **Iványi**, **Todorescuné** — **Arday**, **Florica** — **P. Menszáros**, **Sára** — **Ebergényiné**, **Riso** — **Krémerné**, **Juoné** — **Püspöky**.

Az „**Elnémult harangok**“ premierjére a **Hajdúvárosokból** sokan bejönnek **Rákosi Viktor** tiszteletére.

Nagy érdeklődés mutatkozik **Slaviauszka Nadina** Társulatának vendégjátéka iránt, mely hétfőn és kedden lesz.

Tőzsde.

Budapest, február 4.

Január 1-től kezdve a tőzsdei árakat 100 kilogrammonként jegyzik.

Buza	1905 áprilisra . . .	1964
Buza	1905 októberre . . .	17'28
Rozs	1905 áprilisra . . .	14'74
Rozs	1905 októberre . . .	
Tengeri	1905 májusra . . .	15'40
Zab	1905 áprilisra . . .	14'10

Készár: változatlan.

Egészségügyünk rendezése.

A tudományos közleményekkel foglalkozó „**Közegészségügyi Kalauz**“ múlt évi számában: **dr. Burger Péter** hosszabb közleményt írt egészségügyünk rendezéséről.

Dr. Burger Péter tudományos alapelem nyugvó adatokkal reá mutat a mostani szomorú egészségi viszonyokra és megdöntetlen logikával kimutatja, hogy a régi egészségügyi törvények és alkotásokat reformálni kell és az elől tovább is elzárkózni lehetetlen.

Dr. Burger Péter munkája most külön füzetben jelent meg és annak egy-egy példányát az alábbi levél kíséretében megküldötte a szövetkezett ellenzék vezérőbizottság tagjainak.

Reméljük, hogy az ellenzék vezérőbizottság, akiknek most alkalmuk van egy nagy horderejű, hazánk boldogulását elősegítő munka-programot megalkotni, megszívlelik a **Burger Péter** tudományos munkáját és magukévá teszik azt. Itt adjuk **dr. Burger Péter** levelét:

A szövetkezett ellenzék mélyen tisztelt vezérőbizottságához. Hódoló tisztelettel és szeretettel járulok e történelmi pillanatokban b. színek elé, kérve meghallgatottságot. En az igénytelen közkatonája nem az eredményes haroknak és parányipontja ama nagy és tiszteletreméltó szervezetnek, melyre nemzetünk legfőbb java, egészsége, bizva van; csak a magam nevében szólhatok, mert az események rohamos fejlődése hosszú tárgyalások folyamatát e tárgyban ma kizárják; de azért úgy érzem, közönségtől tolmácsolok, ezer és ezer orvos és milliónyi szenvedő óhaját, midőn önköz emelem szavamát.

Nem kevesebbet, mint azt kérdelem én: foglalkozzanak, most, midőn valószínűség szerint évtizedekre kiható munka-program alkotásáról leendő szó, hazánk egészségügyével. Mindannyian jól tudják, mondanom ölsleges, miszerint mindennek alapja a jó egészség, mégis a mai napig is, a több jóakarattal, mint tudással alkotott 1876: XIV. t.-cz. tételre rágódunk, ezt toldozzuk foltozzuk.

Nemzeti fejlődésünk és megerősödésünknek immár elengedhetetlen feltétele a követelményeinek megfelelő és annak színvonalán álló, egyöntetű, általános egészségügyi törvény alkotása.

Ez vezérelt engem az elmúlt évben, idecsatolt értekezésem megírására és vezérelt annak a vezérlőbizottság rendelkezésére bocsátására.

Bámulattal és elismeréssel adózva a m. t. Vezérlőbizottság eddigi munkálkodásának, bizton hiszem és remélem, hogy a rázúdult nagy felelősségteljes feladatnak évekre kibítható, igazán magyar, igazán nemzeti munkaprogram alkotását is mindnyájunk megnyugvá-ára, hazánk üdvére, népei boldogítására fogják elkészíteni, melyből pedig a fentemlített és füzetemben kifejtett rendezése egészségügyünknek, nem hiányozhatik.

Debreczen, 1905. február hó.

Hódoló tisztelettel

Dr. Burger Péter.

Dr. Burger P. füzetének bevezető részét alábbiakban ösmertetjük:

A kor szellemének hatása alatt ha-ának az ő természetes fejlődésével, a haladó kultúrával, a közlekedés-, ipar- és kereskedelem felle dülésével, a lakosság számának szaporodásával, növekedő népesülő városaink, falvaink, községeink és emelkedő gyári- és ipartelepeink el már nem nélkülözheti veszély nélkül a lehető legpontosabb, legteljesebb egészségügyi berendezést és szolgáltatást.

At kell, hogy hassa népünk minden rétegét annak tudata, hogy miként az egyes ember boldogsága és boldogulásának első kelléke az egészség, úgy az egyedekekből csoportosuló társadalmi osztályok, népek és nemzeteknek és azok foglalatja, az államnak sziklaszilárd alapja polgárainak egészsége.

A tömegek és azok alkotásainak, népek és néposztályoknak, mindennemű megnyilatkozásaiban nyilvánuló kölesónhatásai; a törvényhozók figyelmét az egyes ember individuális érdekén és érdeklődésén túl, rég amaz összefüggés felismerésére terelték, mely az egyén és az egyénekből alakuló közneki egészsége között fer náll: megvetve alspját, elismerve jogosultságát a közegészségügynek. Nem szenvedhet két. éget, hogy már a közel jövőben behatóan kell törvényhozásunknak e kérdéssel foglalkoznia; annyira égető, tovább el nem odázható ez, hogy hova tovább a lét vagy nemlét kérdésevé válik. Rég tul vagyunk amaz állapotban, hogy mint a kultúra legalsóbb fokán álló romiatlan vallás-erkölcsi felfogással bíró, nagy területeken szétszórtan élő népeknél; a talajra, a természetre bízhatók az egészségügyi, ha csak legegyszerűbb követelményeknek is teljesítését.

Ma már hazánk helyenkint, kivált városokban tulzsufoit lakossággal bíró, kik egymás háttára, tetejére épült házakban, pin-czékben szorongnak, vagy szűk sikátorokban, rosszul szellőztetett lakásokban nem csak jó levegő, de jó ivóviznek hiányában szenvednek. Az is tagadhatlan, hogy a kultúra már itt is sok szenny és szenvedelmet felhalmozott, úgy, hogy az emberi ész, erő és jóskaratnak kell segíteni nagy anyagi áldozatok árán a fokozott közegészségügyi követelmények kielégítésében.

Már pedig hinnünk kell, hogy nincsen igaz magyar, aki hazája fejlődését, haladását, honfitársai boldogulását ne óhajtana, ki ebben tőle telhetőleg közreműködni kötelességének nem tartaná: hát ne legyen egy is, aki az egészséges fejlődés nélkülözhetetlen feltételei ek „szociális egészségügyi törvények s intézmények“ megteremtésén, fejlesztésén és tökéletesítésén közreműködni, azokra áldozni nem akar.

Tanulja ösmerni jó előre minden törvényhozó, ha ugyan már nem ismerné, a szociális egészségügynek, vagy röviden: közegészségügynek mély, életbevágó kapcsolatát, összefüggését az állam és minden szervének egyedül helyes és biztos alapon fejlődésé el, mert csak aki ösmerni, tudja méltányolni, hajlandó áldozni annak intézményekre, melyek ezt szolgálni vannak hivatva. Sajnos, ma még sokan vannak bizalmatlan-

nok, kételkedők, gáncsolók közöttük is, amin nem osodálkozhatunk, ismervé csekély érdeklődésüket, kevés olvasottságukat és így hiányos tudásukat e téren; de annál inkább fájjalhatjuk, hogy a már drága pénzen létesített és fentartott foglalkozásaikkal csak mind több tápot adnak e bizalmatlanság, kétely és gáncsnak. Mikor tehát a közegészségügy rendezéséhez kívánunk fogni, előbb tisztába kell jönnünk, hogy az eddigi kapkodó, ötletszerű, minden rendszer, tehát szerves összefüggés nélküli ebbeli alkotásaink rosszak, ezéit tévesztettek és nem csak meg nem felelők, hanem hibájukkal súlyosan discreditáló is az ügyre, melyet szolgálni, előbbre vinni lett volna hivatásuk.

Az idevonatkozó munkásság első és legfontosabb feladatának kell lennie: jól átgondolt, teljesen egyöntetű, kimerítő tervzetnek elkészítése, melynek alapján e nagyfontosságú létkérdést megoldani, a mérhetlen anyagi áldozatokat hozni akarja.

Nem lehet, nem szabad tétovázni, hanem szakítva az eddigi toldás-földési rendszerrel, vas erély- és következetességgel egy új rendszer biztosabb alapjaira kell fektetni a már meglevő egészségügyi intézményeinket is.

A kérdés illetően megoldása többé nem elodázható veszedelem nélkül, sem kivihetetlen a nagyobb áldozatok és nehézségek mián, mint azt talán sokan hiszik vagy hirdetni szeretik.

Sőt éppen ellenkezőleg, soha még oly elérkezettnek az időt nem mondhattuk oly nagy reform czéjaira, mint ma, midőn minden valószínűség szerint visszanyerjük önrendelkezési jogunkat. Megszabadulva az élsődi 67-es ó-szabadelvű uralomtól, hiszen első törekvése lesz az uralomra jövő áramlatnak hazánk nemzeti consolidációja. Ennek pedig első is legsürgősebb feladata az elemi egészségügy rendezése, kell hogy legyen.

En és hiszem, velem sok ezer orvos ez után csak oly kormányt tudnánk támogatni, mely szabatos egészségügyi programot ad.

Az orosz forradalom.

A munkások küldöttsége a czárnál.

A Daily-Mail-nek jelentik Pétervárról: A munkásküldöttségnek a czár által való fogadása egyáltalában nem tette meg azt a hatást, amelyet tőle vártak. Amikor a Carskoje Szeléből vissza érkezett munkások a czár nyomtatott beszédét megmutatták, az óriási munkássereg kigunyolta őket s azt kérdezte tőlük, hogy miért nincs ezen a nyomtatványon a czár aláírása.

A Tageblatt nak jelentik Pétervárról: A Samson-szövőgyár munkásai ujra megszüntették a munkát s attól félnek, hogy más gyárak munkásai is ujra megkezdik a sztrájkot. A munkások kijelentették, hogy nem ismerik el azt a munkásküldöttséget, amely a czárnál járt, mert a küldöttség tagjait nem a munkások, hanem a munkaadók választották ki s mert a czár nem írta alá a munkásoknak adott válaszát.

Gapont elfogták.

A Breslauer Ztg-nak teljesen megbízható forrásból jelentik Pétervárról: Gapont tizannyolcz katona és egy tiszt fedezete alatt a visborgi várba szállították. A katonák előbb levágták hosszú haját.

Az orosz-japán háboru.

Abból az ötezer tengeralatti aknából, amelyet az oroszok a port-arthuri kikötőben leraktak, a japánok eddig mindössze négyszázat tudtak ártalmatlanná tenni.

A japán követség táviratot kapott

2-áról Tokióból, amely Oyama marsall jelentését tartalmazza a január 25-étől 29-ig történt nagy ütközetek részleteiről. E szerint az oroszokat viszaszorították a Hunho jobb partjára. A távirat azt mondja:

A csapatok, a melyek velünk szemben álltak, az első szibériai hadtesthez, egy-egy hadtesthez tartoztak. Ott volt továbbá a 6. és a szibériai tartalékhadosztály, néhány vadászcsapat, az éleslövészek 2. és 5. dandára és a 8. hadtest egy része. Összesen legalább hét hadosztály egy lovashadosztály 1. Veszteségünk hétezer ember. Az ellenség vesztesége jelentékeny. A foglyok azt mondják, hogy négy orosz gyalogezred majdnem egészen elpusztult és sok század leapadt husz-harmincz emberre. Az oroszok vesztesége körülbelül tízezer ember lehet.

Japán részről még nem erősítették meg azt a pétervári hirt, hogy Kuropatkin centrumát, amely Kaulbars parancsnoksága alatt áll és jobbszárnyát, amelyet Grippenberg vezényel ujra támadásra küldte Nodzu, illető eg Oku seregei ellen. Eilenben bizonyosnak látszik, hogy Kuropatkin balszárnya, amely Kurokival szemben áll, még eddig nem lépett ki tétlenségéből. A tokiói katonai körök azt hiszik, hogy Kuropatkin parancsot kapott, hogy a mostani kedvezőtlen időjárás mellett is mindenáron foglalja vissza Liaojangot. Kuropatkin arról panaszkodik, hogy kevés a tiszte. Kevés a legutóbbi hadműveletek megkezdése előtt ezer beteg orosz tisztet szállítottak Európába.

A keresk. és iparkamara zár- számadása.

— február 4.

Tegnap jelent meg s tegnap kézbesítette az elnök s g a kamara tagjainak az 1904. év zárszámadást, mely szintén egyik tárgya a február 9 ki közgyűlésnek.

A lefolyt év zárszámadási eredménye kedvezők s a kamara vagyoni helyzetét immár a teljes rendezettség képében mutatják be.

Az illeték ügyet az elmúlt évben sikerült teljesen rendezni, úgy hogy most már nyilvántartásaival és rendszeres kezelésével uralkodik rajta a kamara. — A hátralékok normális mértékre szálitak le, 60.000 koronáról 23.000 koronára.

A rendes kezelés bevételei és kiadásai feltűnően kedvező eredményt mutatnak, amennyiben az előirányzati tételek 2478 kor. 62 fill. hiánya helyett a valóságban 7534 kor. 42 fillér többlet mutatkozik, mi szintén az illetékjövedelmek kedvező mérlegének tudható be.

A rendkívüli bevételek és kiadások rovatán igen jelentékeny összeggel szerepelnek az ingatlan átalakítási, könyvtári és felszerelési kiadások, valamint 15.000 kor. kölcsöntörlesztés. Mindezen kiadások végeredményükben a kamara vagyonát gyarapították. Kedvező helyzetre mutat, hogy e kiadások daczára a rendes és rendkívüli kezelés mérlege 109.000 kor. bevétellel szemben 108.000 kor. kiadást mutat fel, az előirányzott 29 kor. felesleggel szemben a tényleges felesleg 1009 kor.

A vagyonleltár tételének beillesztésénél folytatta a kamara azon reális utat, melyet az elmúlt két év zárszámadásainál gyakorlatba vett. A kamara Hatvan-utcai háza eladóvá tétetvén, korábbi 80.000 kor. értéke helyett az eladási árának megfelelő 72.000 koronával van felvéve.

A könyvtárt, iparmuzeumot, valamint a székház és hivatal ingó felszerelését tüzetesen felleltározta s értékük megállapításánál 5 százalék leirást alkalmaz a számadás.

A jelzálog-terhek a törlesztési terv arányában fogynak, a függő tartozás a nyugdíjalappal szemben pedig 15.000 koronával csökkent.

A kamara összes tiszta vgyona mindezek után 160,034 kor. 95 fill.

A nyugdíjalapra az elmúlt évben rendkívüli terhek hárultak. Legnagyobb azon 18000 kor. volt amelylyel mint végkielégítési összeggel a volt segédtitkár nyugdíj igényét megváltotta. E nagy és rendkívüli kiadási tétel okozta, hogy a lefolyt évben a nyugdíj-alap 10 815 koronával lett szegegyebb, mint volt 1903. decz. 31-én.

A nyugdíjalap összes bevételei 26,774 koronát, összes kiadásai 22,355 koronát tettek ki. Tiszta vagyon 1904. decz. 31-én 109,418 korona.

A kamara kezelése alá helyezett Gebauer-alapítvány, mely eredetileg 1000 kor. volt az évközi kamatokkal 1065 kor. 61 fill. lerre emelkedett.

A számadásokat most a kereskedelmi miniszterium számvevősége fogja felülvizsgálni.

REGÉNYCSARNOK.

A Tökölly-osalád őse.

Irtá: Vértési Arnold.

A dolyfős lengyel szilaj haragra lobbant:

— Hogy mertél idejönni? Hogy merte Ruber tovább adni zálogba az én jószágomat?

Meg a kardjához is, a nádpálcájához kapott. Tökölty uram nem ijedt meg:

— Meg ne üssön nagyságod, nemes ember vagyok.

— Takarodjál szemem elől, — rivalt rá Laszky.

Másnap azonban már ő hivatta:

— Jöjjön ide az a nagyszombati kalmár.

S megalkudott vele hogy jó, hát fizesse ki azt a tizennyolcz forintot, aztán Isten neki, nem bánja Laszky ur, ha ő bírja zálogban Kézsmárkot és Savnikot.

— Három év múlva örök jussal?

— Jó, — mondta Laszky — beirhatják a contractusba.

Csak ő felsége beleegyezése volt még hátra. De az sokáig késett. O felségének fontosabb dolgai voltak: az órajavítás, esillagvizsgálás, aranyesimálás. Mit alkalmatlankodik már megint Tökölty? Kézsmárkot különben sem engedheti ő felsége, kérjen Tökölty mást, csak ezt az egyet nem.

Tökölty Sebestyén azonban nem nyugodott. Egyre irkálta az alázasat előterjesztéseket Rudolf császárhoz, Ernő főherceghez. O felsége kegyelmesen megígérte már egyszer... még, pénzbeli segédelmet is ígért... és ime most, mikor sokszoros szolgálatának jutalmát kérné és mikor már annyi pénzben van Kézsmárk, ő felsége megtagadja beleegyezését.

A kézsmárki polgárokkal is meggyült a baja Sebestyén urnak. Arra a hírre, hogy a nagyszombati kalmár lesz most már az ő földesuruk, fölzdult az egész város. Laszkyhoz folyamodtak: ne engedje ő nagysága ilyen megaláztatásukat, hogy egy lócsiszár, egy uzsorás, aki isten tudja, milyen módon szerezte a vagyonát, az legyen most az ő uruk.

A kassai generális, Ruber uram is protestált. Nem hagyja a jussát. Hát illik az, hogy Tökölty az ő háta mögött alkudozzék Laszkyval? Hogy örökáron elkaparítsa tőle Kézsmárkot? O is a felségre apellál. Laszkyknak is irt. Savnikot nem bánja, de Kézsmárkot nem engedi.

Tökölty Sebestyénnek azonban éppen Kézsmárk kellett, a várkastély kellett, ahová előkelő, szép, fiatal menyasszonyát vihesse. Mert házasodni készült. A nagyhísei Dóczy familiából szemelt ki magának házastársat. Annak a révén atyafiságba jut az ország legelső főúrával, a Batthyányakkal, Nádasdyakkal, Thurzókkal,

Nyáryakkal. A jött-ment, akit eleinte még a nagyszombati polgárok is alig akartak maguk közé befogadni, a Temesvárról odaszakadt lókupecs, most már ilyen magasra hágott.

A kézsmárki várkastélyban akarta megtartani a lakodalmát. Azért hát még hétezer forintot ígért Laszky Albertnek, ha ez ráír a kézsmárki polgárookra, hogy esküdjenek hűséget az ő új földesuruknak. Jó pénzért Laszky arra is ráállott.

Most aztán nagy pompával elkísérte Sebestyén ur menyasszonyát Kézsmárkra, de amikor oda értek, a város kapuit és a várat megszállva találta a Ruber őrségével. Beeresztették ugyan, de csak a városházán kellett megszállnia. Ott tartotta meg a lakodalmát is.

Vagy két hétig ott lakott. De mikor a Ruber parancsolatára a kapuknál őrt álló katonák elfogdostak minden lélelmet, amit Tököltynek a jobbágysai szállítottak, a városi tanács pedig eltiltotta, hogy a piacon valaki eladni merjen valamit Tökölty uramnak s az új földesur csak abból éldegélt, amit egyik-másik jó embere dugva hozott a városházára, Sebestyén ur megunta ezt a nyomoruságot s ifju nejevel szégyenszemre bizony csak ki kellett menni a városból és Savnikra huzódní.

— Ugy kell neki, — gunyolódtak kárörvendezve a kézsmárki polgárok.

— Amit keresett, megkapta, — nevetek rajta a Nádasdy, Batthyány, Thurzó urak, akiknek semmiképp sem volt inyére az új atyafiság.

(Folyt. köv.)

M. A. Vasutak menetrendje 1904. évi okt. hó 1-től.

Debreczenből indul:	idő	ó.	p.
Budapest felé (vegyesvonat)	d. u.	3	30
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4	18
Budapest felé (gyorsvonat)	reggel	8	37
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12	07
Budapest—Nagyvárad felé	este	10	31
P.-Ladány—Nagyv. felé minden kedd	d. e.	11	12
Csak P.-Ladányig	este	8	10
Csak P.-Ladányig motor menet	reggel	5	08
Szatmár—Máramarossziget felé	d. u.	8	56
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	este	6	41
Csak Szatmárig (teher v. szom.-száll. v.)	este	7	56
Szatmár—Máramarossziget felé	éjjel	12	50
Szatmár—Máramarossziget felé (gyorsv.)	d. u.	12	07
Csak Szatmárig	reggel	5	10
Miskolc—Kassa felé	reggel	8	13
Miskolc—Kassa felé	este	6	56
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4	11
Csak Nyíregyhászig	d. u.	2	10

Hajdúbeszterem—B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. vasutól	reggel	5	35
	vásártérről	reggel	5	44
B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. vasutól	d. e.	8	09
	vásártérről	"	8	16
B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. vasutól	"	11	07
	vásártérről	"	11	16
B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. vasutól	d. u.	12	11
	vásártérről	"	12	21
B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. vasutól	"	4	25
	vásártérről	"	4	38
B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. vasutól	este	6	46
	vásártérről	"	6	58

Füzes-Abony felé m. áll. vasutól	reggel	4	38
Füzes-Abony felé vásártérről	"	4	56
Óhat-Kócs—Polgár felé m. áll. vasutól	d. u.	4	49
Óhat-Kócs—Polgár felé vásártérről	"	4	28
Derecske—Nagy-Léta felé	reggel	9	35
Derecske—Nagy-Léta felé	"	4	31

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor induló gy.-v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 07 p.-kor induló sz.-v.	este	6	40
Az este 10 óra 31 p.-kor induló sz.-v.	reggel	5	45
A délután 4 ó. 16 p.-kor induló gyorsv.	este	9	35

Budapestről Debreczenbe indul:

A délután 12 ó. 6 p.-kor érkező gyorsv.	reggel	7	25
A délután 3 ó. 29 p.-kor érkező szom.-v.	"	9	—
Az este 6 ó. 28 p.-kor érkező gyorsvonat	d. u.	2	—
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező szom.-v.	este	7	05
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező szom.-v.	"	9	15
P.-Ladányig gyorsvonat átszállítással	d. u.	12	08

Debreczenbe érkezik:

Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	3	29
Budapest—Nagyvárad felé	este	6	26
Budapest—Nagyvárad felé (gyorsvonat)	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	9	15
Csak P.-Ladánytól	reggel	7	45

Csak P.-Ladánytól motor menet	"	5	35
Kolozsvár—Nagyrad felé	"	7	28
Csak Szatmárról (gyorsvonat)	"	8	45
Csak Szatmár felé	d. e.	11	37
Csak Máramarossziget felé (gyorsvonat)	d. u.	3	55
Csak Máramarossziget felé	este	10	11
Máramarossziget—Szatmár felé	"	6	40
Csak Szatmár fe. felé	reggel	7	30
Kassa—Miskolc felé	d. e.	1	31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felé	este	7	50
Kassa—Miskolc felé	d. u.	3	43
Csak Nyíregyháza felé	reggel	7	35

B.-Sz.-Mihály—H.-Böcsörmény felé	vásártérről	reggel	7	32
	m. áll. vasutra	"	7	40
B.-Sz.-Mihály—H.-Böcsörmény felé	vásártérről	d. e.	11	13
	m. áll. vasutra	"	11	22
B.-Sz.-Mihály—H.-Böcsörmény felé	vásártérről	d. u.	1	45
	m. áll. vasutra	"	1	52
B.-Sz.-Mihály—H.-Böcsörmény felé	vásártérről	"	3	27
	m. áll. vasutra	"	3	34
B.-Sz.-Mihály—H.-Böcsörmény felé	vásártérről	este	6	05
	m. áll. vasutóhoz	"	6	22
B.-Sz.-Mihály—H.-Böcsörmény felé	vásártérről	"	9	50
	m. áll. vasutra	"	9	57

Füzes-Abony felé vásártérről	d. u.	3	34
Füzes-Abony felé m. áll. vasutóhoz	"	5	35
Óhat-Kócs—Polgár felé vásártérről	reggel	7	44
Óhat-Kócs—Polgár felé m. áll. vasutóhoz	reggel	7	54
Derecske—Nagy-Léta felé	"	7	15
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	9	15

NYILTÉR.

„Wiener Allgemeine Medicinische Zeitung“

simü orvosi szaklapban olvasható:

Wilhelm Ferencz gyógyszerész, os. és kir. udvari szállító Neunkiróhen, Alsó-Ausztria által feltalált Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító tea, ez a gyorsan ismertté vált gyógyszer, illetékes nyilatkozat szerint is minden időben a vérnek minden beteges lerakódása ellen alapos gyógyszernek bizonyult minden körbeli és nembeli embernek. Az eszértéle gyógymód, melyet vele a csuszál, reumánál, ideg, isom és ízületi bántalmaknál el lehet érni, biztosítjuk a szernek a nevesett bántalmak ellen való kitűnő gyógyszer hírért. Ép így bőrkiütéseknél, nemi betegségeknél, akármilyen régi és elhanyagolt bajok legyenek is ezek, miután ez a szer belső használatnál az egész szervezetet megtisztítja. Hámrhoidális betegségek és aszkerekedés, májbajok és sárgaság ellen valódi kincset ér ez a tea, csak valódi legyen a tea és nem szabad az utasat által megtévesztésünk magunkat, mert ily esetben eszedmény nélkül adjuk ki a pénzt. Az igazi, orvosi előírás után készítült Wilhelm-féle antiarthritikus vértisztító tea használati utasítással együtt a feltalálótól Wilhelm Ferencz gyógyszerész, os. és kir. udvari szállító Neunkiróhen vagy fiókjaitól rendelhető meg.

Baktár Debreczenben Tóth Béla gyógyszer-csárában. (7.)

Kossuth-utca 15. szám, a Maradék áruház volt üzlethelyiségében.

Alkalmi vétel folytán

míg a készletből tart — az alanti bámulatos olcsó árban ajánljuk a következőket:

Egész finom férfi ingek 1 forint 10 krtól.

Férfi és női kalapok 80 krtól.

Női, férfi és gyermek meleg öltő ruhák 45 krtól.

Gyönyörű téli és nyári blouzek, alsó és felső ruhák, kostümök, miederek, női és férfi bőrcsizmák, 80 krtól.

Kitűnő minőségű férfi és női csizmek, sár-csizmek (kalosnik) eddig még nemlétezett olcsó árakon.

Valódi vászon női fehéreneműek fél áron Gallér 10 kr., kézelő 15 kr.

Székely Jenő és Tsa utóda.

Kossuth-utca 15. szám, a Maradék-áruház volt üzlethelyiségében.

Apró hirdetés.

PAPLANOK és matracok a legjobb minőségben és legjutányosabb árban kaphatók és megrendelés után készülnek MATOLCSI LAJOS paplan készítőnél Debreczen, Kossuth-utca 22. szám.

MATTONI FÉLE
BUDAI
KESERÜVIZ
legjobb hajtószer.
Kapható minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

Hirlapelárusítók

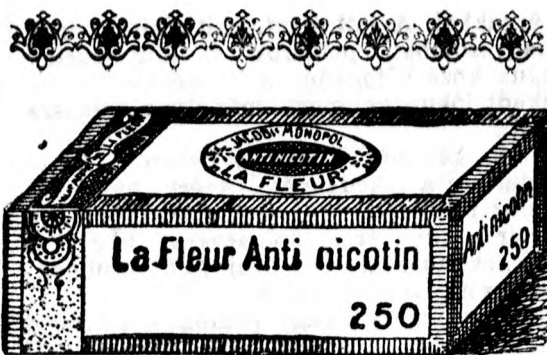
felvétetnek

a „Debreczen” elarusítására
varosi nyomdában,
városház, keresztépület.

BRAZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!

Ugy hat, mint a bomba! Antinikotin-cigaretták hüvelyek, szivar skatulákban. Jakabi-gyára Wien, VIII. Piaristengasse.

A Debreceni hitelbank Részvénytársaság

folyó évi február hó 1-én
megkezdte működését.

Kölcsönöket nyújt:

váltókra, kötelezvényekre, értékpapírokra, áreokra.

Óvadékkölcsönöket ad:

bérlőknek és vállalkozóknak.

Jelzalog- és törlesztéses

(amortizációs) kölcsönöket engedélyez földbirtokokra és házakra a legkedvezőbb feltételek mellett.

Elfogad betéteket

betéti könyvecskére és folyószámlára a legmagasabb napi kamatláb melletti kamatozás végett.

Vesz és elad:

mindennemű értékpapírt és ércpénzt, valamint

Elfogad megbízásokat

ilyenek vételére vagy eladására és minden a bankszakmába vágó ügyletek kötésére.

Üzleti helyiség: Széchenyi-utca

1. sz. I. emelet.
Az igazgatóság.

BUTOR.

Több éremmel kitüntetve. Alapítva 1875.

Schwartz Vilmos

cs. és kir. udvari szállító.

DEBRECZEN, Piacz-utca 71. szám.

Ajánlja a legkényesebb izlést kielégítő és általánosan elismert mű-butorgyárát a nagyérdemű közönség szives figyelmébe. Költségvetés ét legújabb rajzokkal díjazottanul szolgálók.

Jégverem tulajdonosok

szives figyelmébe!

A Margit-fürdő koresolyázó terén termelt jég felvágása megkezdődött.

Felkérem a Jégverem tulajdonos urakat, hogy ha jégre lenne szükségük, mielőbb jeleutkezni sziveskedjenek.

Egy nagy szekér felvágott jég ára 2 korona.

Rendeléseket elfogad a Margit-fürdő irodája Debreczen. — Telefo. 44. sz.

Tisztelettel

Szikszy Gyula.

Új és használt

KOCSIK

jutányosan kaphatók

Kozma Mihálynál

Budapest, VIII., Tavaszmező-u. 8.

Mintalap ingyen és bérmentve.

Védjegy: „Horgony”.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régiónek bizonyult háziser, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közzvényél, csúznál és meghéleseknel bedőresöléskeppen használva. Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török Iószeif gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszerár
az „Arany oroszláshoz”, Prágában,
Ellásbethstr. 5. sz. Mindennapi szétküldés.

Köszvény és csúz ellen

legsikeresebb az egész világon ismert és kedvelt

KRIEGNER-féle

REPARATOR

egy nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona.

Kapható a gyógyszerárakban.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Főraktár:

KRIEGNER GYÖRGY „Korona”-gyógyszerára

Budapest, VIII., Kálvin-tér.